

Nr 231.

Av herr **Bergman m. fl.**, om anslag till en utbildningskurs i alkoholfrågan samt om ökat anslag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande.

Efter beslut vid 1919 års riksdag hava — enligt plan, som på sin tid utarbetades av de av Kungl. Maj:t tillsatta sakkunnige för nykterhetsundervisningen (generaldirektör B. J:son Bergqvist, överläraren Nils Helger, förste folkskoleinspektören fil. dr Karl Nordlund och professorn med. dr Einar Sjövall) — sedan år 1920 anordnats *allmänna utbildningskurser för studie- och ungdomsledare, präster och predikanter m. fl. i ledareställning inom olika organisationer och samfund.*

Dessa kurser, som pågått under cirka tre veckor och som mottagit 50 stipendiater, hava i regel varit förlagda till någon folkhögskola samt ambulerat till olika delar av landet. Den senaste kursen av detta slag hölls å Västerbottens läns folkhögskola i Degerfors, Vindeln, enligt följande av kungl. skolöverstyrelsen — efter förslag av centralförbundet för nykterhetsundervisning — fastställda

Kursplan.

I. Till problemställningen.

1. Det moderna samhällets utgestaltung och alkoholproblemets nya läge (3 föreläsningar och 2 övningstimmar).

Skriftställaren E. H. Thörnberg.

2. Alkoholfrågan ur etisk synpunkt (3 föreläsningar).

F. d. professorn i systematisk teologi vid universitetet i Lund, f. d. domprosten, teologie doktorn och filosofie kandidaten Magnus Pfannenstill.

II. Alkoholens inverkan på individ och samhälle.

1. Översikt över alkoholens och vissa andra njutningsmedels (tobak och kaffe) medicinska verkningar (6 föreläsningar och 6 övningstimmar).

Professorn i patologisk anatomi och rättsmedicin vid universitetet i Lund, medicine doktorn Einar Sjövall.

2. Statistikens allmänna grunder med särskild hänsyn till alkoholstatistiken (3 föreläsningar och 2 övningstimmar).

Professorn i statistik vid universitetet i Lund, filosofie doktorn Sven Wicksell.

3. Alkoholkonsumtionen (2 föreläsningar).
Förste aktuarien i kungl. kontrollstyrelsen, filosofie licentiaten Hans Gahn.
4. Alkoholbrukets ekonomiska skadeverkningar på den enskilde och på familjen (2 föreläsningar).
Professorn Sven Wicksell.
5. Alkoholbruket som orsak till vanart hos barn och ungdom (1 föreläsning).
Byråchefen i kungl. fängvårdsstyrelsen, teologie och filosofie kandidaten Eric Wijkmark.
6. Alkoholbruk och brottslighet (2 föreläsningar).
Byråchefen Eric Wijkmark.
7. Fylleriförseelserna (2 föreläsningar).
Förste aktuarien Hans Gahn.
8. Alkoholbrukets nationalekonomiska verkningar.
  - a) Nationalekonomiens allmänna grunder (3 föreläsningar och 2 övningstimmar).
  - b) Alkoholbrukets nationalekonomiska verkningar (5 föreläsningar).
Chefen för statistiska centralbyrån, överdirektören filosofie licentiaten Rickard Sandler.
9. Alkoholbrukets statsfinansiella verkningar (2 föreläsningar).
Överdirektören Rickard Sandler.

III. Kampen mot alkoholfaran.

1. De olika vägarna i kampen mot alkoholfaran (1 föreläsning).
Konsulenten för nykterhetsundervisningen hos kungl. skolöverstyrelsen, filosofie doktorn Thorild Dahlgren.
2. Undervisnings- och upplysningsverksamheten för nykterhetens främjande (3 föreläsningar och 2 övningstimmar).
Filosofie doktorn Thorild Dahlgren.
3. De organiserade nykterhetssträvandena, valda sidor (2 föreläsningar).
Filosofie doktorn Thorild Dahlgren.
4. Rättslärans allmänna grunder med särskild hänsyn till nykterhetslagstiftningen (2 föreläsningar).
Kommerserådet, juris doktorn Siegfried Matz.
5. Nykterhetslagstiftningen:
  - a) Olika lagstiftningssystem (4 föreläsningar och 2 övningstimmar).
Förutvarande sekreteraren i kungl. nykterhetskommittén, rektorn vid samskolan i Filipstad, filosofie doktorn Jalmar Furuskog.
  - b) Gällande svensk nykterhetslagstiftning (6 föreläsningar och 2 övningstimmar).
Byråchefen i kungl. kontrollstyrelsen, filosofie kandidaten Einar J:son Thulin.
6. Alkoholistvårdsarbetet (1 föreläsning).
Byråchefen Eric Wijkmark.
7. Socialt reformarbete med särskild hänsyn till dess samband med alkoholproblemet (5 föreläsningar och 2 övningstimmar).
Kanslirådet i kungl. socialdepartementet, statens fattigvårdsinspektör G. H. von Koch.

8. Folkbildningsarbetet med särskild hänsyn till dess betydelse för nykterhetsarbetet (2 föreläsningar och 2 övningstimmar).

Lektorn vid folkskoleseminariet i Linköping, filosofie kandidaten Oscar Olsson.

B. Seminarieövningar

anordnas å tider, som angivas i omstående timplan. Rörande programmet för dessa övningar äga respektive föreläsare att i samråd med centralförbundets ledare eller dennes ställföreträdare bestämma. Deltagare är skyldig att, i den mån så påkallas, åtaga sig inledningsanförande, bokrecension etc.

Kursen efterföljdes av ett under centralförbundets ledning av nykterhetsorganisationerna anordnat

I n s t r u k t i o n s m ö t e

under tvenne dagar, varvid följande plan följdes:

Den personliga inställningen till alkoholbruket — dess psykologiska bakgrund (3 föreläsningar och 3 övningstimmar).

Filosofie licentiaten Ebbe Linde.

Föreningsliv och propaganda inom den organiserade nykterhetsrörelsen (3 föreläsningar och 3 övningstimmar).

Rektorn för Vendelsbergs folkhögskola, filosofie kandidaten Justus Elgeskog.

Seminarieövningarna vid instruktionsmötet ledas av respektive föreläsare, vilka äro närvarande vid samtliga sex föreläsningar och sex seminarieövningstimmar för att besvara eventuella frågor och delta i överläggningarna.

För att giva en klarare föreställning om vilka organisationer, yrkesgrupper och arbetsområden, som företräts bland kursdeltagarna, meddelas här en

Förteckning över kursdeltagare.

I. Nykterhetsorganisationer.

1. Sveriges Storloge av I. O. G. T.

A. Studieledare.

Lindell, Hugo, teologie studerande, St. Kvarngatan 5, Malmö.

Andersson, Anders, järnarbetare, Vinslöv.

Westerlind, Gustav, handlande, Båstad.

Nygren, J. R., jordbruksarbetare, Järnäs, Nordmaling.

Grundström, Gustav, gårdskarl, Västergatan 28, Eslöv.

Andersson, Alrik, skogsarbetare, Lajksjöberg.

B. Ungdomsledare.

Bill, Rikard, elektriker, Degerfors.
 Sandin, Elis, textilarbetare, Kinna.
 Eifel, Iris, handelsbiträde, Nässjö, och
 Asplund, Ture, textilarbetare, Forneby, Arbrå.

C. Övriga deltagare.

Hedman, Ebba, lärarinna, Kattisavan.
 A:son Odlöw, Arvid, studerande, Dalagatan 72, Stockholm.
 Westerberg, Annie, fru, barnavårdsman, Fästningsgatan 10, Varberg.
 Pehrson, S. J., redaktör, Risåsgatan 24, Göteborg.
 Bengtsson, Barbro, bankkassörska, Linnégatan 2, Strömstad.
 Johansson, John, seminarieelev, Hvilan, Långasjö.

2. Sveriges Blåbandsförening.**A. Studieledare.**

Bergengblock, O. R., ingenjör, Upplandsgatan 24, Stockholm.

B. Ungdomsledare.

Eriksson, Gust., banktjänsteman, Bengtsfors.
 Johansson, Oscar, lantbrukare, Tovaryd, Bredaryd.
 Andréason, Magnus, Elisedal, Göteborg.
 Olsson, Vilhelmina, småskollärrinna, fru, Skivsjöstrand.
 Gussander, Egron, pastor, Mora.

3. Sveriges Nationaltempel av N. T. O.**A. Studieledare.**

Svensson, Yngve, folkskollärare, Partille.
 Hedström, Karl A., folkskollärare, Gulleråsen, Kärvsåsen.
 Vesterling, Einar, industriarbetare, Wendelsberg, Mölnlycke.

B. Ungdomsledare.

Svensson, Ruth, småskollärrinna, Arup, Satsrup.
 Johansson, Eric Gunnar, skoarbetare, Adolfsberg, Östansjö.

C. Övriga deltagare.

Hammarsten, Einar, ombudsman, Trädgårdsgatan 4, Sala.
 Karlsson, Herman, lantarbetare, Wendelsberg, Mölnlycke.
 Ek, Gunnar, handelsbiträde, Wendelsberg, Mölnlycke.

4. Sveriges Riksloge av N. O. V.

Boman, Ragnar, byggnadsarbetare, Storgatan 14 A, Forsbacka.
 Blomqvist, Oskar, verkstadsarbetare, Slussgatan 20, Örebro.
 Carlsson, Malte, byggnadsarbetare, Brevlåda 45, Åby.

5. Sveriges Studerande Ungdoms Helykterhetsförbund.

Olsson, Helmer, filosofie kandidat, folkhögskolan, Svalöv.
Bergström, Harald, filosofie kandidat, Valhallagatan 25, Uppsala.
Elmér, Ake, filosofie studerande, Stadsbudsgatan 11, Lund.
Odéhn, Eskil, seminarieelev, Rangeltorpsstigen 2, Göteborg.
Olsson, Anna-Lisa, lärarinna, Hammarslund.

6. Sveriges Lärares Nykterhetsförbund.

Bergman, J. B., folkskollärare, Gullspång.

7. Järnvägsmännens Helykterhetsförbund.

Karlsson, K. V., vagnkarl, Vilhelmina.

8. Motorförarnas Helykterhetsförbund.

Lindell, Eric, snickare, Eksjö.

II. Svenska statskyrkan samt religiösa samfund.

1. Evangeliska Fosterlandsstiftelsen.

Nordenstam, Fredr., predikant, Lomviken, Trehörningsjö.

2. Svenska Missionsförbundet.

Engberg, Per, folkskollärare, Ludeby.
Eriksson Arne, folkskollärare, Lillherrdal.

3. Svenska Baptistsamfundet.

Gren, Per, predikant, Sättna, Kovland.
Johansson, Josef, pastor, Vattjom.

III. Allmänna gruppen.

Söderhult, Artur, platsredaktör, Västervik.
Hallén, Tyeko, journalist, Snickaregatan 2, Sundsvall.
Aberg, Axel, förman, Wenngarn, Sigtuna.

IV. Deltagare på egen bekostnad.

Jacobsson, Svea, Aborrtjärn, Vindala.
Granström, Gertrud, Vindala.

Några uttalanden

om kursens värde för organisationernas arbete torde vara ägnade att ytterligare belysa betydelsen av dessa kurser för nykterhetssträvandena. Dessa uttalanden hava gjorts av deltagarna i ovan omförmälda utbildningskurs i Vindeln, vilka alltså icke kunna misstänkas därvid hava nå-

got annat eget intresse än att gagna nykterhetsupplysningsarbetet. Ingen av dem kan nämligen ånyo erhålla plats vid en liknande kurs.

Alrik Andersson, Lajksjöberg: »Att med några ord ange utbildningskursens betydelse är svårt, men dess största betydelse torde ligga i att den vidgar deltagarnas syn; man ser inte längre nykterhetsfrågan som ett isolerat problem utan som ett helt problemkomplex. I vad mån de förvärvade kunskaperna kunna gagna oss i vårt fortsatta nykterhetsarbete måste här, som på alla andra områden, erfarenheten avgöra. Dock tror jag att vissa av de i kursen behandlade ämnena ha en omedelbar praktisk nytta i nykterhetsarbetet. Själv har jag redan haft användning för en del, t. ex. om rudsryckslagstiftningen, i arbetet.»

Anders Andersson, Vinslöv: »Kursen har för mig blivit synnerligen värdefull och jag har tack vare den fått, vad jag hittills saknat, en överblick över alkoholfrågan i dess olika aspekt. Jag kan säga, att jag nu fått en inblick i, och möjligen i någon mån, lite kunskap i alkoholfrågan, vilket jag förut i stort sett saknat. Vill man sedan fortsätta studiet, något som jag åtminstone nu tänker göra, så har man fått riktlinjer givna och material att fördjupa sig i. Nykterhetsvännerna böra vara tack samma för att sådana kurser anordnas och att tillfälle beredas dem, som så önska, och dem, som aktivt deltaga i nykterhetsarbetet, att skaffa sig kunskaper, ty kunskap är makt. Ha vi kunskapsrika medlemmar i våra led, då stå vi inte maktlösa.»

Magnus Andreason, Göteborg: »Ber även att få giva mitt erkännande för det storartade sätt på vilket C. F. N. ordnar denna viktiga art av kännedom om alkoholfrågan bland vårt nykterhetsintresserade folk och uttalar den förhoppningen, att liknande kurser oavbrutet komma att ordnas och sprida nytta, kunskap och glädje omkring sig som 11:te allmänna utbildningskursen i Vindeln gjort och gör.»

Barbro Bengtsson, Strömstad: »Utbildningskursen ger enligt min mening ett gott underlag och väcker håg efter fortsatt studium av alkoholfrågan. För nykterhetsorganisationernas studiecirklar, som tyvärr i alltför liten utsträckning ägna sig åt studiet av just denna fråga, är det påtagligt att kursen kan bli till stor betydelse, då det ju i en studiecirkel alltid är nödvändigt att åtminstone ledaren har en smula inblick i det ämne, som studeras.»

Harald Bergström, Uppsala: »Kursen i sin helhet gav en grundlig översikt av hela alkoholspörsmålet och väckte intresse för dithörande problem — således sociala frågor över huvud taget. I allmänhet torde den ha inspirerat till fortsatt studium av dessa frågor och bör ha varit uppslagsgivande särskilt för studieledarna. I korthet sagt gav kursen en verkligt god behållning, och jag räknar det som en stor förmån att få ha deltagit i densamma.»

O. R. Bergenblock, Stockholm: »Utbildningskursen var förträfflig i stort sett.»

J. B. Bergman, Gullspång: »Beträffande själva utbildningskursens betydelse vill jag framhålla, att jag reste till kursen med en väl grundlagd uppfattning om nykterhetsarbetets stora betydelse, men kom tillbaka med

en fast övertygelse om nödvändigheten av detta arbete. Kursen har på mig verkat som en sporre till mera fördjupat arbete på detta område.»

Rikard Bill, Degerfors: »Utbildningskursen: Den var lärorik, trevlig och för varje deltagare säkerligen ett angenämt minne för livet.»

Ragnar Boman, Forsbacka: »Själva utbildningskursens betydelse ligger enligt min mening i den större vidsynthet, som kursdeltagarna tillägna sig, och vilken nog kommer att fortplantas till en stor del av svenska folket.»

Malte Carlsson, Åby: »Varje intresserad nykterhetsvän torde väl redan förut, åtminstone i stora drag, ha satt sig in i de sidor av alkoholproblemet som kursens föreläsningar omfatta. Dock har det ju en mycket stor betydelse för en var att få en samlad översikt samt del av de nyaste rön och upplysningar som frågan omfattar, samt inte minst det personliga tankeutbytet med föreläsarna.»

Iris Eifel, Nässjö: »Då jag förut hade mycket ringa kännedom om alkohollagstiftning och det som till nykterhetsundervisning hör och då jag är ledare för arbetet bland över 300 barn, måste naturligtvis den genomgångna kursen för mig bliva till stor hjälp i detta arbete.»

Gunnar Ek, Sävsjö: »Angående själva utbildningskursen anser jag, att för en aktiv nykterhetsman är en sådan kurs som denna av den allra största betydelse. Förut har jag inte varit så intresserad för alkoholspörsmålet som jag blivit nu sedan jag genomgått utbildningskursen, jag har som jag själv tycker liksom fått mer grepp på frågan och fått mer inblick i densamma. Jag anser, att varje nykterhetsman, som arbetar i en nykterhetsförening, måste genomgå en sådan kurs som denna.»

Åke Elmér, Lund: »Kursen i övrigt var helt säkert av oskattbart värde. För min egen del utgjorde den en välbehövlig repetitionskurs, som säkert slog fast, vad jag förut mera fragmentariskt behållit i minnet efter mina studier i alkoholfrågan. Åtskilligt av vad jag där inhämtade har redan upprepade gånger använts vid föredrag inom olika nykterhets-sällskap. Även instruktionsmötets lärdomar har jag märkt varit till hjälp både för föredragsverksamheten och organisationsarbetet.»

Per Olof Engberg, Ludeby: »Beträffande utbildningskursens betydelse vill jag säga: Dess planläggning är utmärkt och föreläsningarna populära, sakliga och till innehållet ideellt betonade. Jag anser därför, att dessa kurser ha en mycket stor mission att fylla, när det gäller att höja vårt folk till nykterhet och sedlighet.»

Arne Eriksson, Lillherrdal: »Angående utbildningskursens betydelse är min uppfattning den, att Sveriges nykterhetsfolk här har en av sina värdefullaste tillgångar.»

Gust. Eriksson, Bengtsfors: »Vad gäller kursen i övrigt har jag endast lovord att komma med. Vad jag särskilt fäst mig vid är grundligheten redan i kursens planerande och anordning. Grundlinjerna med litteraturhänvisningarna tilltala mig mycket.»

Per Gren, Kofland: »Själva utbildningskursen var instruktiv och intressant samt präglades av god ordning utan närgånget tvång.»

Gustav Grundström, Eslöv: »Samtidigt med referaten sände jag några rader om själva utbildningskursen, och till dessa kan jag endast tillägga att kursen var utomordentlig och att jag är tacksam för att det gavs mig tillfälle att deltaga i densamma.»

Egron Gussander, Mora: »Utbildningskursen var enligt min mening utmärkt och av stort värde för det fortsatta arbetet.»

Tycko Hallén, Sundsvall: »Vad angår själva utbildningskursen, så var omdömet bland deltagarna, såvitt jag kunde avlyssna detsamma, enstämmigt i sin tacksamhet och uppskattning, och i uttrycken härför instämmer jag varmt. Det kan måhända ifrågasättas, om icke arbetsschemat bort begränsas till någon timme mindre per dag liksom även ett eller annat ämne (statistik och rättslära) möjligen kunnat nöja sig med en knapphändigare behandling, given i samband med andra, närliggande ämnen. Dessa små erinringar kunna dock icke på något sätt rubba det helhetsintryck, jag förde med mig från kursen, som jag skattar mig lycklig att ha fått bevista. Det gedigna kunskapsmaterial, den väl tillrättlagda orientering på alkoholfrågans olika områden och den handledning för fortsatta studier av detta samhällsproblem, som gåvos i så utomordentlig form av insiktsfulla och varmt kännande lärare, äro för mig ett oskattbart värde. Också är det min livliga önskan och förhoppning att i någon mån kunna omsätta de lärdomar, kursen gav mig, i arbetet för nykterhetssaken.»

Karl Hedström, Kärvsåsen: »Av mycket stor betydelse var kursen genom kamratlivet, att få komma tillsammans med de mest intresserade från landets olika delar. Mest betyder nog detta för oss, som arbeta mera isolerade på landsbygden.»

Oscar Johansson, Bredaryd: »Vad själva utbildningskursen beträffar, så vill jag säga som mitt omdöme, att denna var utomordentligt intressant och givande. En sådan kurs måste ovillkorligen bära frukt, i det den gör envar kursdeltagare betydligt bättre skickad för en insats i nykterhetsarbetet och i övrigt i allt arbete, som syftar till vårt folks höjande i kulturellt och sedligt avseende.»

Josef Johansson, Vattjom: »Utbildningskursen gav en både vidgad och fördjupad uppfattning av hela alkoholproblemet och med detta sammanhängande frågor, och detta är ju av mycket stor betydelse för dem, som vilja sätta in sin kraft i nykterhetsarbetet. Personligen har jag stor behållning i kunskapsväg och intresset äger jag oförminskat kvar; problemet synes mig dock efter kursen mycket mera svårlöst, och någon enkel 'huskur' för dess lösande är ej så lätt att finna. Kursens objektivitet markerades starkt, kunskapsstoff meddelades oss, slutsatser få vi ju själva draga. De flesta av föreläsarna lyckades även utmärkt, när det gällde att fånga intresset, härpå beror ock i mycket kursens resultat.»

John Johansson, Växjö: »Själva utbildningskursens betydelse ligger först och främst i den sakliga och objektiva framställningen av nykterhets- och alkoholfrågan av respektive föreläsare. Och att meningsfränder från hela landet och olika organisationer få komma tillsammans på en plats och diskutera frågor, som höra samman med arbetet, samt delgiva varandra sina erfarenheter, anser jag vara det icke minst viktiga.»

Gunnar Johansson, Östansjö: »Värdet av kursen som sådan är svårt att mäta och uppskatta. Att besitta kunskaper är alltid värdefullt, men att omsätta dem i levande livet är dock huvudsaken. Och då komma de individuella möjligheterna att skifta. I mitt arbete som N. T. O:s ombudsman tror jag mig ha nytta av det som gavs på nykterhetskursen i Vindeln under augusti månad i år.»

Herman Karlsson, Wendelsberg: »Angående kursen i övrigt får jag säga att den var mycket väl ordnad och gav ett synnerligen värdefullt utbyte.»

Hugo Lindell, Malmö: »Vad utbildningskursen angår, får jag erkänna, att den överträffade alla mina förväntningar. Man känner sig faktiskt pånyttfödd med hänsyn till nykterhetsintresset. Förr har man företrädesvis sysslat med alkoholproblemen ur den synpunkt, som mest sammanföll med det egna specialintresset. Nu har man erhållit en allsidig belysning.»

Fredrik Nordenstam, Trehörningsjö: »Angående utbildningskursen så har den en alldeles särskild uppgift att fylla på så sätt, att den ger en saklig och opartisk upplysning i alkoholfrågan. För mig personligen har kursen varit till stort gagn, ty den har fört mig in i ämnet och lagt en god grund för fortsatt nykterhetsarbete.»

Eskil Odelius, Göteborg: »Beträffande själva kursen äro mina intryck de allra bästa. Föreläsningarna voro inte bara i eminent grad instruktiva och intresseväckande, utan de framfördes därjämte av samtliga föreläsare på ett synnerligen populärt och trevligt sätt, varför behållningen av desamma hos samtliga kursdeltagare bör ha blivit den bästa.»

Arvid Odlöv, Arvika: »Beträffande utbildningskursen kan jag endast säga, att jag har den uppfattningen, att den är av mycket stort värde för deltagarnas praktiska fortsatta arbete i respektive föreningar. Kursen skänker icke allenast kunskap, den väcker jämväl den kritiska eftertanken och man blir mindre snabb i sina omdömen. Med andra ord, 'man tänker först och talar sedan', något som, så vitt jag kan förstå, endast kan gagna nykterhetssaken. Skulle den till äventyrs åstadkomma, att det talades lite mindre än förut och handlades en smula mera, synes mig detta vara gott.»

Anna-Lisa Olsson, Hammarlund: »Under själva utbildningskursen ställdes man inför det faktum, huru litet man egentligen är insatt i nykterhetsfrågan.»

Elis Sandin, Kinna: »Vad själva utbildningskursen beträffar, så 'gav' den oerhört mycket, mer än jag någonsin hoppats och trott, och den har en stor betydelse.»

Ruth Svensson, Satskerup: »Säkerligen torde det ha givit deltagarna en vidgad blick för en del företeelser i livet och därigenom bidragit att underlätta det fortsatta nykterhetsarbetet.»

Gustav Westerlind, Båstad: »Utbildningskursens betydelse för oss, som fingo vara med, måste angivas med stora A. Att det sedan kan ha varit svårt för någon kursdeltagare att kunna tillägna sig dessa betydelsefulla kunskaper är möjligt. För min del ber jag få framföra mitt varma

tack och hoppas kunna utnyttja de kunskaper jag inhämtat i mitt arbete. På samma gång ett hopp, att Centralförbundet och dess direktör ej släpper detta värdefulla vapen mot rusdryckerna, att samla, varje år, en flock kunskapstörstande människor till vägledning i deras strävanden för nykterhet och bildning.»

Einar Vesterling, Mölnlycke: »Vad sedan gäller utbildningskursen, så anser jag den vara till mycket stor nytta för stipendiaternas arbete, och jag tror inte att intresset för nykterhetsorganisationsarbetet kommer att svalna hos någon. Men de komma säkert bort från den ensidiga nykterhetsfanatism, som man så många gånger träffar hos nykterhetsfolket, och vi få i stället klarseende nykterhetskämpar, vilka kunna se alkoholfrågan från mer än en sida.»

Under återopande av organisationsnämndens förslag har Kungl. Maj:t föreslagit, att den kurs, för vilken i det föregående redogörelse lämnats, skall slopas för budgetåret 1932 1933, och man kan befara, att — ifall riksdagen bifaller detta förslag — det kan komma att dröja både ett och flera år, innan anslag ånyo uppföres för ifrågavarande ändamål.

Man skulle bättre ha kunnat förstå, om också ej gillat, organisationsnämndens och Kungl. Maj:ts ståndpunkt i denna fråga, därest hittills utgående anslag för främjande av upplysningsarbetet i nykterhetsfrågan inverkat på budgetregleringen. Men enligt vad som inhämtas av finansministerns uttalanden, är ej så förhållandet, eftersom man i stort sett lämnar rusdrycksmedelsfonden, ur vilken dessa anslag utgå, orubbad.

Något annat motiv för de föreslagna nedskrivningarna av anslagen för upplysningsarbetet i alkoholfrågan synes därför icke kunna tänkas, om än man har skäl att tillämpa sitt i övrigt berömvärda sparsamhetsnit även på denna punkt, för att undgå eventuella beskyllningar för favorisering av omförmälda upplysningsarbete. Vi tro dock ej att någon — vilken ställning man i övrigt intager — skulle våga klandra, ifall man även i dessa nödtider så kraftigt som det är möjligt från statens sida stödjer nykterhetsrörelsen i dess arbete på upplysningens väg för höjandet av svenska folkets nykterhet.

Riksdagens nykterhetsgrupp, som tagit denna fråga i övervägande, har i varje fall icke kunnat för sin del känna sig övertygad om det riktiga eller tillräddliga uti Kungl. Maj:ts förslag på nu ifrågavarande område. Särskilt vad den allmänna utbildningskursen beträffar synes vad ovan anförts vara av den art, att riksdagen knappast står till svars med slopande av varje anslag för densamma.

Däremot synes man böra biträda varje åtgärd, som avser att — med bibehållandet av kursen i dess nuvarande omfattning — likväl göra alla de besparingar, som äro möjliga. Enligt vad statsverkspropositionen upplyser (åttonde huvudtiteln, sid. 591) har centralförbundet för nykterhetsundervisning, som enligt skolöverstyrelsens bemyndigande fungerar

som kursstyrelse, trots sig kunna »utan risk för den framtida anslutningen av deltagare föreslå en begränsning av 25 kronor av det hittills till kursdeltagarna (50 till antalet) utgående statsstipendiet, vars belopp sålunda skulle nedsättas till 100 kronor per deltagare». Vidare har förbundet jämväl ansett sig kunna föreslå en viss begränsning av föreläsarnas visserligen i det hela redan nu ganska låga arvodesbelopp och inhiberande för något år av ersättningen för föreläsarnas i och för sig mycket tidsödande granskning av kursdeltagarnas resuméer av undervisningen. Med godtagande av dessa beskrifningar skulle — enligt förbundets beräkningar — anslaget till kursen kunna nedsättas från hittills utgående 16,000 kronor till 11,000 kronor.

Därest riksdagen, såsom är att hoppas, biträder vårt förslag om, att detta belopp ställes till förfogande, bör detsamma emellertid ökas med den andel av administrationsbidraget å 200 kronor, som enligt skolöverstyrelsens mening bort överföras på det till Centralförbundets verksamhet utgående direkta statsanslaget. Sedan Kungl. Maj:t föreslagit kursens inhiberande har nämligen i konsekvens härmed beloppet i fråga strukits.

Enligt beslut av riksdagens nykterhetsgrupp få undertecknade alltså, under hänvisning till i det föregående anförda, hemställa, att riksdagen måtte besluta

att för budgetåret 1932/1933 anvisa ett anslag å 11,200 kronor för anordnande under år 1933 av en allmän utbildningskurs i alkoholfrågan för studie- och ungdomsledare, präster och predikanter m. fl. personer i ledareställning inom organisationer och samfund,

samt vid bifall härtill

att öka det av Kungl. Maj:t äskade extra reservationsanslaget å 338,000 kronor till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande med 11,200 kronor till 349,200 kronor.

Stockholm den 22 januari 1932.

J. Bergman.

C. A. Carlsson.

R. Johansson-Dahr.

Oscar Ericson.

